

Aanbevelingen draagkrachtberekening kinderalimentatie en partneralimentatie zoals die vanaf 1 januari 2023 worden opgenomen in het Rapport alimentatienormen¹

4.5. Draagkrachtberekening ten behoeve van kinderalimentatie²

Voor de vaststelling van kinderalimentatie is het netto besteedbaar inkomen van de onderhoudsplichtige het uitgangspunt. Om dit te berekenen wordt gebruik gemaakt van de berekening 'boven de streep' tot en met het netto besteedbaar inkomen per maand. Het fiscaal voordeel dat betrekking heeft op de eigen woning wordt niet bij het netto besteedbaar inkomen geteld³. Redelijke lasten worden vervolgens 'onder de streep' forfaitair in aanmerking genomen, op de wijze omschreven in de draagkrachtformule en -tabel. Deze formule en tabel vervangen dus de posten 122 tot en met 140 en zijn opgenomen in de bijlagen bij het rapport.

Forfaitaire benadering draagkracht kinderalimentatie

Voorrang van kinderalimentatie boven alle andere onderhoudsverplichtingen heeft onder meer tot gevolg dat bij de bepaling van de draagkracht alleen de financiële situatie van de onderhoudsplichtige(n) in aanmerking wordt genomen en geen rekening wordt gehouden met de nieuwe partner / echtgeno(o)t(e) / geregistreeerde partner. Gedachte hierachter is dat een partner in staat moet worden geacht in het eigen levensonderhoud te voorzien, terwijl dit van een kind niet kan worden verwacht. De draagkrachttabel houdt op forfaitaire wijze rekening met de volgende redelijke kosten van levensonderhoud van de onderhoudsplichtige (januari 2022):

- een woonbudget van 30% van het netto besteedbaar inkomen
- een bedrag van € 1.020,- voor de kosten van levensonderhoud, dat als volgt is opgebouwd:
 - bijstandsnorm € 1.092,-
 - wooncomponent -/- € 235,-
 - ziektekosten € 146,-
 - ziektekostencomponent -/- € 34,-
 - onvoorzien € 50,-
 - **totaal (afgerond op 5 euro) € 1.020,-**

Voor de pensioengerechtigden geldt een bijstandsnorm van € 1.213,- (januari 2022). Daarom dient voor hen het bedrag voor de kosten van levensonderhoud te worden verhoogd tot € 1.140,-.

¹ De tekst voor de draagkrachtberekening ten behoeve van kinderalimentatie bevat een beperkt aantal wijzigingen. De tekst voor de draagkrachtberekening ten behoeve van partneralimentatie is nieuw.

² Voor minderjarige en/of jongmeerderjarige kinderen

³ Het fiscaal voordeel met betrekking tot de eigen woning evenals andere fiscale aspecten spelen wel een rol bij de bepaling van het verzamelinkomen, dat relevant is voor (bijvoorbeeld) de berekening van het kindgebonden budget

De onderhoudsplichtige wordt geacht vanuit het woonbudget alle redelijke lasten voor een woning passend bij zijn/haar inkomen te kunnen voldoen. Daaronder worden onder meer verstaan:

- voor een huurwoning: de huur (verminderd met eventuele huurtoeslag), verplichte servicekosten en lokale belastingen;
- voor een koopwoning: de rente over de eigenwoningschuld, verminderd met het fiscaal voordeel in verband met de eigen woning, gangbare aflossingen op die schuld, inleg voor spaar- of beleggingspolissen die aan de hypotheek zijn gekoppeld, premie voor de opstalverzekering, lokale belastingen en polder- of waterschapslasten en onderhoudskosten.

Voor zowel huur- als koopwoningen geldt dat (redelijke) lasten voor gas, water en licht die meer bedragen dan het bedrag dat vanuit de bijstandsnorm kan worden voldaan, ook vanuit het woonbudget voldaan dienen te worden.

Als een onderhoudsplichtige duurzaam aanmerkelijk hogere woonlasten heeft dan het woonbudget kan met die extra lasten rekening worden gehouden als vastgesteld kan worden dat deze lasten niet vermijdbaar zijn en dat het (voort)bestaan daarvan niet aan de onderhoudsplichtige kan worden verweten (zie daarvoor paragraaf 7.2. van het rapport).

Indien (mogelijk) sprake is van een tekort aan draagkracht om in de behoefte te voorzien en er aanwijzingen zijn dat de werkelijke woonlasten van een onderhoudsplichtige duurzaam aanmerkelijk lager zijn dan het woonbudget, bijvoorbeeld omdat deze samenwoont, kan er reden zijn om met een bedrag lager dan het woonbudget te rekenen⁴. Het ligt op de weg van de onderhoudsplichtige om in dat geval inzicht te geven in de eigen werkelijke woonlasten. Indien een onderhoudsplichtige samenwoont met een nieuwe partner, is bij de beoordeling of bij de onderhoudsplichtige sprake is van een duurzaam aanmerkelijk lagere werkelijke woonlast het uitgangspunt dat de partner de helft van de gezamenlijke woonlast kan dragen.

Van het netto besteedbaar inkomen, verminderd met de hiervoor genoemde forfaitaire bedragen, is bij een inkomen vanaf € 1.720,- circa 70% beschikbaar als draagkracht.

Bij de lagere inkomens wordt 70% tot 100% van de ruimte na aftrek van de forfaitaire lasten beschikbaar geacht, waarbij bovendien de post onvoorzien bij de laagste categorie geheel of gedeeltelijk buiten beschouwing wordt gelaten. Voor zover het inkomen lager is dan € 1.470,- wordt uitgegaan van een minimumdraagkracht van € 25,- voor één kind en € 50,- voor twee of meer kinderen.

Aanbevolen wordt om geen draagkracht aan te nemen bij de verzorgende onderhoudsplichtige die een bijstandsuitkering (al dan niet samen met een kindgebonden budget) ontvangt. Het aannemen van draagkracht in een dergelijk geval leidt er namelijk toe dat de verhaalsmogelijkheid van de gemeente wordt beperkt. Daardoor draagt de gemeente (en niet de onderhoudsplichtigen) een deel van de kosten voor de kinderen. In het geval van een niet-verzorgende onderhoudsplichtige met een bijstandsuitkering of van onderhoudsplichtigen met een inkomen tot bijstandsniveau wordt aanbevolen om in

⁴ Hoge Raad 16 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:586

beginsel wel de minimumdraagkracht aan te nemen, ongeacht of de verzorgende onderhoudsplichtige een bijstandsuitkering heeft. Daarbij wordt opgemerkt dat de uiteindelijk op te leggen bijdrage lager kan uitvallen dan deze minimale draagkracht, bijvoorbeeld als gevolg van de toepassing van de zorgkorting of vanwege een geslaagd beroep op de paragrafen 7.2 of 7.3 van het rapport. Ter verduidelijking dient het schema op de volgende pagina.

(...)

Premies inkomensvoorzieningen

Sommige werknemers, de genietter van resultaat uit overige werkzaamheden, de ondernemer en de directeur-groootaandeelhouder komen niet in aanmerking voor de collectieve werknemersverzekeringen en/of pensioenvoorzieningen. Uitgaven voor inkomensvoorzieningen, bijvoorbeeld in verband met arbeidsongeschiktheid of pensioen, kunnen in aanmerking worden genomen indien deze niet bovenmatig zijn. Bij de vaststelling van kinderalimentatie wordt daartoe het netto besteedbaar inkomen verminderd met de netto premie, dat wil zeggen de premie verminderd met eventueel fiscaal voordeel.

Draagkracht

De verplichting om bij te dragen in de kosten van kinderen wordt mede beïnvloed door de draagkracht van andere onderhoudsplichtigen. De beschikbare draagkracht wordt in beginsel gelijk verdeeld over alle kinderen waarvoor de betrokkene onderhoudsplichtig is, tenzij sprake is van een tekort en er een aantoonbaar verschil in behoefte tussen de kinderen bestaat.

4.6. Draagkrachtberekening voor partneralimentatie

Voor de berekening van draagkracht voor partneralimentatie gelden grotendeels dezelfde uitgangspunten als hiervoor bij de kinderalimentatie zijn uiteengezet. Ook hier wordt uitgegaan van het netto besteedbaar inkomen van de onderhoudsplichtige. Om dit inkomen te berekenen wordt gebruik gemaakt van de berekening 'boven de streep' tot en met het netto besteedbaar inkomen per maand. Het fiscaal voordeel dat betrekking heeft op de eigen woning wordt niet bij het netto besteedbaar inkomen geteld. Een eventueel ontvangen kindgebonden budget wordt, anders dan bij kinderalimentatie, niet bij het inkomen opgeteld.

Op het netto besteedbaar inkomen worden de redelijke kosten van levensonderhoud van de onderhoudsplichtige in mindering gebracht. Daarvoor worden de volgende forfaitaire lasten in aanmerking genomen (januari 2022):

- een woonbudget van 30% van het netto besteedbaar inkomen
- een bedrag van € 1.020,- voor de kosten van levensonderhoud, dat als volgt is opgebouwd:
 - bijstandsnorm € 1.092,-
 - wooncomponent -/- € 235,-
 - ziektekosten € 146,-
 - ziektekostencomponent -/- € 34,-

- onvoorzien € 50,-
- **totaal (afgerond op 5 euro) € 1.020,-**

Voor de pensioengerechtigden geldt een bijstandsnorm van € 1.213,- (januari 2022). Daarom dient voor hen het bedrag voor de kosten van levensonderhoud te worden verhoogd tot € 1.140,-.

De onderhoudsplichtige wordt geacht vanuit het woonbudget alle redelijke lasten voor een woning passend bij zijn/haar inkomen te kunnen voldoen. Daaronder worden onder meer verstaan:

- voor een huurwoning: de huur (verminderd met eventuele huurtoeslag), verplichte servicekosten en lokale belastingen;
- voor een koopwoning: de rente over de eigenwoningschuld verminderd met het fiscaal voordeel in verband met de eigen woning, gangbare aflossingen op die schuld, inleg voor spaar- of beleggingspolissen die aan de hypotheek zijn gekoppeld, premie voor de opstalverzekering, lokale belastingen en polder- of waterschapslasten en onderhoudskosten.

Voor zowel huur- als koopwoningen geldt dat (redelijke) lasten voor gas, water en licht die meer bedragen dan het bedrag dat vanuit de bijstandsnorm kan worden voldaan, ook vanuit het woonbudget voldaan dienen te worden.

Als een onderhoudsplichtige duurzaam aanmerkelijk hogere woonlasten heeft dan het woonbudget kan met die extra lasten rekening worden gehouden als vastgesteld kan worden dat deze lasten niet vermijdbaar zijn en dat het (voort)bestaan daarvan niet aan de onderhoudsplichtige kan worden verweten.

Indien (mogelijk) sprake is van een tekort aan draagkracht om in de behoefte te voorzien en de onderhoudsgerechtigde voldoende onderbouwd stelt dat de werkelijke woonlasten van een onderhoudsplichtige duurzaam aanmerkelijk lager zijn dan het woonbudget, bijvoorbeeld omdat deze samenwoont, ligt het op de weg van de onderhoudsplichtige om inzicht te geven in de eigen werkelijke woonlasten. Er kan dan reden zijn om met een lager bedrag dan het woonbudget te rekenen. Indien de onderhoudsplichtige samenwoont met een nieuwe partner is bij de beoordeling of bij de onderhoudsplichtige sprake is van een duurzaam aanmerkelijk lagere werkelijke woonlast het uitgangspunt dat de partner de helft van de gezamenlijke woonlast kan dragen.

Van het netto besteedbaar inkomen, verminderd met de hiervoor genoemde forfaitaire bedragen, is 60% beschikbaar als draagkracht voor partneralimentatie. Deze draagkracht dient gebruteerd te worden zoals hiervoor omschreven in paragraaf 4.3 onder 'fiscaal voordeel'. De eventuele hypotheekrenteaftrek van de onderhoudsplichtige kan bij deze brutering in beginsel buiten beschouwing blijven. Doordat de partneralimentatie en de hypotheekrente vanaf 1 januari 2023 beide alleen nog aftrekbaar zijn in de laagste belastingtariefschijf, heeft de hypotheekrente aftrek geen invloed op de brutering. Bij lage inkomens kan het voorkomen dat het totaal aan aftrekposten hoger is dan de verschuldigde inkomstenbelasting. In dat geval is de hypotheekrenteaftrek wel van invloed op de brutering. Het is aan de onderhoudsplichtige om dit aan te voeren en inzichtelijk te maken.

(dan door naar hoofdstuk 5 van het rapport, de eerste twee paragrafen van dat hoofdstuk gaan over kinderalimentatie en blijven ongewijzigd)

5.3. Ingeval partneralimentatie moet worden vastgesteld

Als sprake is van eigen inkomen van een onderhoudsgerechtigde en/of van een relatief hoge behoefte en draagkracht, kan het redelijk zijn de financiële situatie van partijen nader te vergelijken. In het algemeen vindt de Expertgroep het redelijk dat de onderhoudsgerechtigde inclusief de partneralimentatie niet meer te besteden heeft dan de onderhoudsplichtige. Met andere woorden: de onderhoudsgerechtigde hoeft niet in een betere financiële positie te worden gebracht dan de onderhoudsplichtige. Daarvoor wordt berekend bij welk bedrag aan partneralimentatie het besteedbaar inkomen van partijen gelijk is. Eventuele bijzondere niet verwijtbare en niet vermijdbare lasten aan de zijde van de onderhoudsplichtige en/of de onderhoudsgerechtigde worden meegenomen in de vergelijking. Dit geldt ook voor eventuele kosten van kinderen, voor zover deze hoger zijn dan een eventueel te ontvangen kindgebonden budget door de betreffende partij. Als voor de onderhoudsgerechtigde dan een hoger bedrag resteert dan voor de onderhoudsplichtige vindt een correctie van de hoogte van de alimentatie plaats en verlagen we deze in beginsel tot een zodanige alimentatie waarbij beide partijen een gelijk besteedbaar inkomen hebben. Met behulp van een alimentatierekenprogramma kan dit bedrag eenvoudig worden berekend.

De kinderalimentatie die de onderhoudsgerechtigde ontvangt rekenen we toe aan de desbetreffende kinderen en geldt voor die ouder niet als inkomen. Wel houden we bij de bepaling van het inkomen van die ouder rekening met de eventuele extra heffingskorting in verband met de aanwezigheid van kinderen in het gezin.

Het schema (in een situatie waarin de onderhoudsplichtige een niet vermijdbare extra last heeft en kinderalimentatie betaalt, terwijl de onderhoudsgerechtigde een kindgebonden budget (KGB) ontvangt) kan voorgaande beschrijving van een vergelijking verduidelijken.

Onderhoudsplichtige		Onderhoudsgerechtigde	
NBI volgens post 120	€	NBI volgens post 120	€
Af: niet vermijdbare lasten	€		
Resteert	€		
Af: aandeel in kosten kinderen	€	Af: aandeel in kosten kinderen	€
		Minus ontvangen KGB	€
		totaal kosten kinderen (KGB > aandeel: 0)	€
Inkomen voor vergelijking	€	Inkomen voor vergelijking	€

De beide inkomens dienen vervolgens bij elkaar opgeteld te worden en gedeeld door twee. Als de onderhoudsgerechtigde na betaling van de berekende partneralimentatie een hoger inkomen zou hebben dan de uitkomst van die som, wordt de partneralimentatie naar beneden bijgesteld. Hierdoor wordt voorkomen dat de onderhoudsgerechtigde meer te besteden heeft dan de onderhoudsplichtige.

De vergelijking mag er niet toe leiden dat een hogere alimentatie wordt vastgesteld dan de draagkracht van de onderhoudsplichtige toelaat of dat de onderhoudsplichtige meer dan de behoefte te besteden heeft.